

Zsigi Percek

és

MI ? ONE
wheled

1. különszám

határtalanul!

A DOROGI ZSIGMONDY VILMOS GIMNÁZIUM ÉS

AZ ÉRSEKÚJVÁRI PÁZMÁNY PÉTER GIMNÁZIUM

DIÁKJAINAK KÖZÖS KIADVÁNYA

2014. március

HATÁRTALANUL A FELVIDÉKEN

Kirándulásunk a Határtalanul! pályázat keretein belül jött létre, abból a célból, hogy megismerkedjünk a felvidéki magyar diákokkal, és szorosabb kapcsolatot alakítsunk ki velük. Ez egy hatalmas lehetőség volt számunkra, mert nem minden nap adódik alkalmunk ilyen szép helyeket bebarangolni, érdekes ismeretekre szert tenni és ennyi barátságos embert megismerni.

Az érsekújvári iskolára azért került a választás, mert Hlavicska Andrea tanárnőnk Érsekújváron született, általános iskolai, és gimnáziumi tanulmányait is ott végezte.

A kirándulás során és előtte is megpróbáltunk minél több új ismeretet szerezni iskolánk névadójáról, Zsigmondy Vilmosról, akinek élete legnagyobb részét a bányászat töltötte ki. A dorogi bányászházban megnéztük a bányászathoz kapcsolódó eszközöket, tevékenységeket, és kiállított tárgyakat. Meghallgattuk Kovács Lajos és Strba Sándor tanár urak előadásait, majd Ki mit tud? játékos kvíz formájában adtuk számot az elsajátított ismereteinkről.

Március 12-én reggel indultunk és a délelőtt folyamán megérkeztünk Érsekújvárra, ahol az iskola igazgatónöje és diákjai fogadtak minket.

Kis csapatunk az érsekújvári Pázmány Péter Gimnázium épülete előtt

Érkezésünk első pillanatai a gimnáziumba.

Az iskola 2001-ben költözött a jelenlegi Nyárhíd utcai épületbe és 2006 óta viseli az esztergomi érsek és jelentős magyar prózaíró Pázmány Péter nevét, mely a szülők, tanárok, diákok közös választása volt.

A gimnázium régi épülete, melyben jelenleg a Szlovák Tanítási Nyelvű Gimnázium működik.

A korszón bronzablák őrzik a jelentős történelmi eseményeket.

A város négy középkori település (Nyárhíd, Lék, Gúg és Gyorok) területén jött létre.

Érsekújvár történelme és jelene

A rövid ismerkedés után felkerekedtünk, hogy Strba Sándor helytörténész és tanár úr vezetésével sétát tegyünk Érsekújvárban. Az indulás előtt már megismerkedtünk a város történelmével, most pedig felkerestük a műemlékeket.

Elsőként a Gimnázium régi épületét néztük meg, melyről megtudtuk, hogy 1842-től fogadta a tudásra vágyó fiatalokat és az évtizedek során több változáson ment keresztül.

A város térképét nézegetve felfedeztük, hogy a város Főtere körül ma is hatszög alakban halad végig az út, ugyanis az 1580-ban felépített várnak, melyet Novum Castellumnak neveztek, hat bástyája volt, melyek nevét ma is őrzik az utcanevek.

A Korzón, vagyis a sétálóutcán végighaladva a Fő térre érkeztünk. Itt található a bal oldalon a plébániatemplom, melyet 1585-ben építettek. Eredetileg egy késő gótikus stílusú egyszerű templom volt, melyet többször átépítettek. Megtudtuk, a hetven méteres torony sajátossága, hogy a toronytörzs magassága megegyezik a karcsú toronysisak magasságával.

Érsekújvárott 1740-ben pestisjárvány pusztított. A járvány befejeződésének emlékére olasz mesterek tervei szerint 1749-ben építették meg a Szentháromság-szobrot, mely a tér közepén van.

A templom és a Szentháromság-szobor között egy kocka alakú szökőkutat találunk, és itt látjuk a várkút helyét is.

A szobor túloldalán találjuk az Ocskay-emlékjelet. Ocskay László a Rákóczi-szabadságharc legendás brigadérosa volt, később áruló lett, Jávorka Ádám érsekújvári főhadnagy fogta el és 1710. január 3-án a megjelölt helyen végezték ki.

A téren, a posta épülete előtti parkban található Széchényi György esztergomi érsek szobra, aki 1691-ben kiváltságlevél adományozásával városi rangra emelte a települést. A parkban van Bernolák Antal katolikus pap, író, a szlovák irodalmi nyelv megalapítójának szobra is.

A Fő tér nyugati oldalának jobb sarkában van a plébánia-templomnál valamivel fiatalabb Szent Ferenc-rendi templom és kolostor, melyet 1631-ben Pázmány Péter alapított. A falán található Bercsényi Miklós és Széchényi György emléktáblája.

A kolostornak egykor híres könyvtára volt. A 19. század közepe táján négy felbecsülhetetlen értékű könyvet találtak itt, elnevezésük szerint a következőket:

Érsekújvári-kódex,

Czech-kódex,

Thewrewk-kódex és

Piry-hártya,

melyeket jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára őriz.

Érsekújvárban található egy ortodox zsinagóga is, melynek főkapuja felett héber feliratot olvashatunk: „Ez szolgáljon részetekre kis szentélyként”.

Sándor bácsitól megtudtuk, hogy a zsinagóga belső terének legszebb helyisége az AronHakodesh – a szent frigyláda helyisége. Itt található Mózés táblái a Tízparancsolattal, az örökláng jelképe és a menora, amely a talmud előírások szerinti kultúrát jelképezik.

A mennyezeten négy, növényi díszítéssel ellátott kör festmény látható. A mennyezeti festmény két oldalán két-két díszes, rézlemezből készült kosár található, melyek szellőzőnyílásként szolgálnak.

A belső térben látható 19 kőtáblából álló emlékmű megemlékezik a nácizmus 3000 érsekújvári zsidó áldozatáról. A zsinagóga külső falán található a holokauszt-emléktábla.

Sándor bácsi elhurcolt rokonainak nevét mutatja az emléktáblán.

Sétánk közben megnéztük Kassák Lajos életnagyságú szobrát. Kassák 1887-ben született Érsekújváron.

Selmecbánya és környéke

Március 13-án napsütéses reggelre ébredtünk. Tudtuk, hogy remek napnak nézünk elébe.

Hosszú utunk után megérkeztünk Szentantálra, nevét a Remete Szent Antal

tiszteletére épített templomról kapta. Utunk egyik célállomása a Koháry-kastély, mely faipari és vadászati múzeumként működik. Különlegessége, hogy a naptár számszimbólum szerint tervezett épületnek eredetileg 365 ablaka, 52 terme, 12 kéménye, 7 árkádja és a négy évszak alapján 4 bejárata volt, mely az átépítések során némileg módosult.

A bútorok többsége a Koháryak idejéből való. A termek falait becses festmények, és trófeák díszítik. A festmények között találtuk Savoyai Jenő herceg, Mária Terézia és a gyermekei arcképét is. A festményeken kívül az antik műkincsek gazdag gyűjteményében is gyönyörködhettünk.

A rengeteg kitömött állat látványa néhányunkban rossz érzéseket keltett, de ezt leszámítva nagyon jól

éreztük magunkat.

A kastély udvarán elfogyasztottuk tízórainkat és folytattuk utunkat a selmecbányai Szabadtéri Bányamúzeum felé, amely csak néhány kilométerre található.

A múzeum területén kiállított bányagépeket, bányamozdonyokat, kézi meghajtású, fából készített szellőző-berendezést és geológiai gyűjteményt is láttunk. Miután mindenki védőruházatba öltözött egy kitűnő idegenvezetővel a Bertalan-tárnából indulva egy órás túrát tettünk a Selmeci bányák labirintusában.

1 300 m hosszú földalatti útvonalon haladtunk végig. A legmélyebb pontja 45 m mélységben kivájt akna volt. Idegenvezetőnkől megtudtuk, hogy 1627-ben először a világon itt használtak bányászatnál puskaport. Nagy mennyiségben bányásztak itt aranyat és ezüstöt. A legenda szerint az ezüst- és aranylelőhelyeket két szalamandrának köszönhetően találta meg egy pásztor.

Szentháromság téren.

Az egyik romos épület falán láttunk egy táblát, amely szerint a líceum növendéke volt Petőfi Sándor is.

Találtunk egy térképet, amin megpillantottunk egy ragyogó kék színű tavat a város fölötti domboldalon, ami felkeltette az érdeklődésünket. Útnak indultunk. Kimerítő séta után megérkeztünk a tóhoz, ahol gyönyörű látvány fogadott minket. Mesébe illő tavacska volt. A maradék szabadidőnket itt töltöttük el, majd komótosan visszaballagtunk a buszhoz.

A fárasztó földalatti túra után a délután hátralévő részét Selmecebányán töltöttük, ami nagyon hangulatos városka.

1238-ban IV. Béla szabad királyi városi rangra emelte, s a tatárjárás után bajor és szász bányászokat telepített ide.

Mikszáth Kálmán számos írása a városhoz és környékéhez kapcsolódik.

Itt volt a világ első bányászati akadémiaja, ahol Zsigmondy Vilmos is tanult, tanulmányait 1842-ben kitüntetéssel fejezte be. Az iskolát 1919-ben Sopronba költöztették.

Élveztük a napsütést és a friss hegyi levegőt, kis pihenőt tettünk a

Városnézés Pozsonyban

Kirándulásunk
harmadik napján
megtekintettük
Szlovákia fővárosát,
Pozsonyt.

Első állomásunk a
pozsonyi vár volt,
ahonnan gyönyörű
látkép tárult elénk a
városról és a mesterien
megépített hidakról. A
váron megfigyelhetők
voltak a különböző
korok stílusjegyei,
amelyről a magyar
órákon sokat tanultunk.

Körbejártuk a várat, majd a kertben megnéztük
Szent Erzsébet szobrát, akit mindig rózsákkal
vagy kenyérral a kezében ábrázolnak.

Majd a Szent Márton dómhoz vezetett utunk,
amit koronázó templomként is ismerhetünk,
hiszen ez volt a Habsburg-házi magyar királyok
koronázási temploma. A dóm Szlovákia
legnagyobb és legismertebb háromhajós
gótikus temploma, kriptájában megtalálták
Pázmány Péter földi maradványait. A dóm
híres továbbá arról is, hogy Bethlen Gábor
korában, mint katolikus és református templom
is működött.

Ezután folytattuk utunkat a Mihály-kapu felé, s
közben idegenvezetőnk irányításával

megtekintettük a régi magyar nemesi családok pozsonyi kúriáit.

Pozsonyban található a Mátyás király meghatalmazására épített Academia Istropolitana reneszánsz épülete is, amely a nagyszombati egyetem, valamint a budapesti ELTE elődje volt.

Majd következett a szabad program, amikor mindenki megrohamozta Pozsony üzleteit és éttermeit.

Az ebédszünet után a koronázási útvonalon továbbhaladva megnéztük a Ferences-rendi templomot, valamint a jezsuiták torony nélküli templomát. A Fő téren rengeteg különböző szobor található, mint Roland vitéz szobra.

Megtekintése után betértünk egy kis udvarba, ami a régi városháza udvara volt, ezután a kaput átlépve a Prímás palotával találtuk magunkat szemben.

A Prímás palota

neoklasszicista stílusban épült, s egyes részei ma is múzeumként működnek. Itt

ülésezett a reformkori országgyűlések felsőtáblája és itt iktatták be a Batthyány-kormányt 1848 áprilisában.

Sétánk következő megállója a Szlovák Nemzeti Színház mellett volt, amelyről megtudtuk, hogy a legjelentősebb kulturális intézmények egyike, ahol színházi, balett és opera előadásokat tekinthet meg a közönség. A Duna partja mentén sétálva jutottunk el a buszunkhoz, elbúcsúztunk a várostól és elindultunk Érsekújvár felé.

Március 15.

Megemlékezés

Reggel korán keltünk majd a bőséges reggeli után szobáinkat rendben hagyva elindultunk, Érsekújvárra felvidéki társainkért. Ezután utunk Jedlik Ányos szülőfalujába, Szímőre

vezetett, ahol megismerkedtünk a nagyszerű feltaláló találmányaival. A Jedlik emlékszobában a tárlatvezető levetített nekünk egy dokumentumfilmet mely részletesen bemutatta a találmányokat. Megtudtuk, hogy Jedlik találta fel a szódavízgyártást, ezt úgy ünneplik meg a településen, hogy minden évben augusztus végén megtartják a szímői fröccsnapokat. Évről-évre rekordot állítanak fel a hatalmas mennyiségű fröccs elkészítésével.

Utunk innen Andódra vezetett tovább ahol Czuczor Gergely Mátyusföldi papköltő és tudós életének és munkásságának megismerésével bővítettük tudásunkat.

Miután megtekintettük a múzeumot, pogácsával vendégeltek meg minket a helyiek, és ajándékba könyveket is kaptunk.

Visszatérve Érsekújvárra megkoszorúztuk Czuczor Gergely emlékművét.

Egy kisebb megemlékezés keretei között Dankó Dalma Sára előadásában meghallgattuk Petőfi Sándor Föltámadott a tenger című művét.

Ahogy véget ért a koszorúzás, a Csemadok székházából kijött egy néni, aki meghatódott mikor megtudta, hogy éppen megemlékezünk a szomszédos szobornál és beinvitált, ahol körbevezetett minket. Ez nagyon szép gesztus volt tőle és biztos emlék marad mindannyiunk számára.

Ezután bementünk a helyi Pázmány Péter Gimnáziumba ahol csapatokra osztva megírtuk a Zsigi Percek és MI ONE? iskola újságok közösen kiadott 1. különszámát, amit most a kezében tart a kedves olvasó.

